

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY TRANSFORMATION

**Maksym Kolesnyk, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**
*National Aviation University
Kyiv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-272-2-4>

MANAGING MARKET INFRASTRUCTURE AS A FACTOR OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

УПРАВЛІННЯ РИНКОВОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ ЯК ЧИННИКОМ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Основною метою євроінтеграційного процесу для України є забезпечення підвищення рівня конкурентоспроможності її економіки та якості життя громадян. При цьому, як зазначає Міністерство інфраструктури України, євроінтеграція та розвиток інфраструктури один без одного неможливі [1]. Так, іманентною характеристикою ринкової економіки, як складної економічної системи, є динамізм і невизначеність її майбутнього стану, для контролю розвитку якого сучасні суспільства застосовують різні методи та інструменти впливу, а запорукою успіху такого управління є збалансований вплив на здатність ринків до саморегуляції, яка в суттєвій мірі визначається станом розвитку ринкової інфраструктури.

Ринкова інфраструктура має істотний вплив на функціонування економічної системи в цілому, оскільки головною функцією інфраструктури є забезпечення всього економічного процесу. Злагодженість, гнучкість, точність та своєчасність протікання ринкових взаємовідносин напряму залежить від ефективності ринкової інфраструктури [2]. Тому ефективність ринкової інфраструктури є важливим предметом дослідження для сучасних науковців, оскільки, на нашу думку, саме рівень її розвитку є свідченням прогресу будь якої ринкової системи. Ринковій інфраструктурі, як явищу, притаманні завдання та функції. При цьому, необхідно зазначити, що, як результат дослідження складності ринкової інфраструктури, в науковій літературі спостерігається відмінності у визначенні її функцій.

Нагадаємо, що термін «інфраструктура» походить від латинського слова «*infra*», який означає «нижче» структури (будови, взаєморозташування) чогось «вищого», що позначається іншою частиною цього терміна – «*structura*».

Ринкову інфраструктуру, у вузькому її значенні, можна визначити як сукупність організаційно-економічних, техніко-економічних, правових та інших соціальних відносин, які інтегрують різноманітні ринкові відносини у єдине ціле, що забезпечує відтворення та розвиток. Крім того, наприклад, в ринковій інфраструктурі можна виокремити, принаймні, такі компоненти: соціальна інфраструктура, інституціонально-регулююча інфраструктура, інноваційна інфраструктура, фінансова інфраструктура, виробнича інфраструктура, транспортна інфраструктура, торгівельна інфраструктура тощо. Таке різноманіття породжує відмінності функцій. Отже, у визначенні завдань інфраструктури спостерігається, як правило, єдність думок науковців стосовно забезпечення

ефективності та розвитку всієї економічної системи, а питання функцій характеризується широким спектром думок.

Основними функціями, в цілях нашого дослідження, можна вважати наступні:

- розподільча (розподіл товарно-матеріальних цінностей, фінансових і трудових ресурсів за галузями та регіонами тощо) [3];

- комунікаційна (організація еквівалентного обміну продуктами праці, чи то товарами, послугами, інформацією тощо) [3];

- регулююча (відновлення і підтримання збалансованості попиту і пропозиції на різноманітних ринках) [3];

- стимулююча (забезпечення розвитку нових за якістю або модернізація існуючих ринкових відносин).

Уточнимо, що цей перелік є орієнтовний, оскільки кількість функцій може збільшуватись та/або видозмінюватись. Наприклад, застосовуючи системний підхід, розглянемо ринкову інфраструктуру як систему, підсистеми якої входять до інших систем. Так, окрім поняття «ринкова інфраструктура» в сучасній економічній літературі вживаються поняття «інноваційна інфраструктура» та «інфраструктура цифрової економіки» (більш вузько – цифрова інфраструктура). Дослідження їх сутності, завдань та функцій визначають доцільність концентрації уваги на інтеграції цих явищ, принаймні, в наступному:

- організаційно-економічних питаннях якісних змін економічних процесів (дослідження синергізму з інноваційної інфраструктурою);

- транспортно-комунікаційних питаннях якісних змін економічних процесів (дослідження синергізму з цифровою інфраструктурою).

Стійкість такої інтеграції дозволить ідентифікувати наявність нових та/або модернізованих функцій. При цьому, рівні протікання економічних процесів будуть також різні, їх можна розглядати, принаймні, як на трьох рівнях зовнішнього середовища підприємства (мікро-, мезо- та макрорівні), а також і в структурі самого підприємства як зазначає, наприклад, Старастенко Г.Г., – «ринкова інфраструктура є також механізмом функціонування підприємництва» [2], оскільки вона охоплює широкий економічний простір (укладення договорів, просування товарних потоків регіонами, регулювання збутової системи підприємства тощо).

Також цікавою можна відмітити пропозицію В.Б. Кондратьєва відносно питання забезпечення економічного розвитку, який пропонує розглядати вплив інфраструктури на економічне зростання за наступними напрямками:

- 1) в якості фактора виробництва;
- 2) в якості взаємозамінного елементу інших факторів виробництва;
- 3) в якості стимулу акумуляції факторів виробництва;
- 4) в якості стимулу сукупного попиту;
- 5) в якості інструменту промислової політики [4].

При цьому розвинутиє ринкової інфраструктури, на нашу думку, має забезпечувати стабільність всієї економічної системи.

Отже, вищенаведене дозволяє ідентифікувати домінування у функціональному навантаженні сучасної ринкової інфраструктури вирішення питань забезпечення розвитку автономних економічних завдань підприємств різними методами (сталими або інноваційними) та ринку, як системі, – виконання своїх функцій збалансованого розвитку, а усій економічній системі – забезпечення сталого розвитку.

При цьому, цікавим є зауваження І.М. Червякова, який звертає увагу на те, що термін «сталий розвиток» містить у собі суперечності, оскільки поняття «розвиток» несе з собою енергію, говорить про зміни, тоді як поняття «сталий» несе в собі сенс незмінності, схоронності [5].

Отже, саме системна властивість ринкової інфраструктури може забезпечувати стійкість у зростанні економіки, оскільки нівелює можливі непередбачувані регресивні флуктуації економічних процесів, наявність яких може виникати, як-то, наприклад, на початкових етапах впровадження на ринок підричних інновацій, але у підсумку призведе до розвитку без суттєвих втрат змін (трансформаційних, транзакційних, тощо) – тобто сталому розвитку.

Такий підхід, на нашу думку, має активізувати наукові дослідження у напрямку ідентифікації ролі ринкової інфраструктури для забезпечення комплексного сталого розвитку економічних систем та відповідного ефективного управління.

Література:

1. Розвиток інфраструктури та євроінтеграція. Міністерство інфраструктури України. Вебсайт. URL: <https://mtu.gov.ua/content/rozvitok-infrastrukturi-ta-evrointegraciya.html>.
2. Старостенко Г.Г., Сухина Я.С. Інфраструктура ринкової системи та її значення в розвитку економіки. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/01/208.pdf>.
3. Понятие, признаки и функции рыночной инфраструктуры. Вебсайт. URL: <http://newinspire.ru/lektcii-po-gosregulirovaniu-ekonomiki/ponyatie-priznaki-i-funksii-ri-nochnoy-infrastrukturi-2505>.
4. Кондратьев В.Б. Инфраструктура как фактор экономического роста. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/infrastruktura-kak-faktor-ekonomicheskogo-rosta/viewer>.
5. Червяков І.М. Економічний розвиток, економічне зростання і фактори, які стримують економічне зростання України. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/6_2015/22.pdf.